

FIȘA DISCIPLINEI

Cultul sfinților în epoca medievală/The Cult of the Saints in the Middle Ages

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Facultatea	Istorie și Filosofie
1.3. Departamentul	Istorie medievală, premodernă și istoria artei
1.4. Domeniul de studii	Istorie
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Arheologie
1.7. Forma de învățământ	Zi, cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei			Seminar special 1: Cultul sfinților în epoca medievală				Codul disciplinei	HLR1510A
2.2. Titularul activităților de curs								
2.3. Titularul activităților de seminar			Conf. univ. dr. Carmen Florea					
2.4. Anul de studiu	III	2.5. Semestrul	5	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	DS	

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2. curs		3.3. seminar/ laborator/ proiect	4
3.4. Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5. curs		3.6 seminar/laborator	56
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					10
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					14
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					22
Tutoriat (consiliere profesională)					19
Examinări					4
Alte activități					
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				69	
3.8. Total ore pe semestru				125	
3.9. Numărul de credite				5	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Aparatură tehnică necesară prezentărilor PP/conexiune Internet

6.1. Competențele specifice acumulate¹

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

Competențe profesionale /esențiale	- Spirit critic și analitic în raport cu problematica specifică cultului sfinților în perioada medievală - familiarizarea cu principalele categorii de documente utilizate pentru studierea sanctității medievale (legende, colecții de miracole, <i>patrocinia</i>, reprezentări vizuale etc.) - Cunoașterea literaturii istorice secundare
Competențe transversale	- identificarea și selecția critică a informației din surse primare și literatura de specialitate - dezvoltarea abilităților de comunicare academică (oral și scris) - etica profesională și a cercetării științifice

6.2. Rezultatele învățării

Cunoștințe	Studentul cunoaște: - principalele modele de sanctitate cultivate în societatea medievală europeană - sursele primare pertinente studierii cultului sfinților (hagiografice și vizuale) - dezbaterile metodologice actuale necesare pentru studierea problematicii cultului sfinților
Aptitudini	Studentul este capabil să: - analizeze într-o manieră critică surse hagiografice și vizuale - contextualizeze informațiile desprinse din sursele primare cu interpretările propuse în dezbaterile istoriografice - să identifice lucrări pertinente studierii fenomenului sanctității
Responsabilități și autonomie	Studentul are capacitatea de a lucra independent pentru: - inițierea și derularea unei cercetări științifice având ca obiect de investigație modelele de sanctitate medievale - elaboreze o lucrare științifică axată pe problematică sanctității

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Familiarizarea cu particularitățile fenomenului sanctității medievale și a relevanței acestuia pentru cultura și societatea evului mediu.
7.2 Obiectivele specifice	- Aspectele teoretice și metodologice care au structurat cercetarea cultului sfinților în istoriografia recentă - Tipologia sanctității medievale; modificările și adaptările integrate apariției și dezvoltării cultului sfinților - Analiza surselor hagiografice - Analiza surselor vizuale

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Bibliografie		
8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Discuție introductivă: abordări metodologice, prezentarea surselor, locul problematicii sanctității medievale în istoriografia contemporană.	Discutarea bibliografiei recomandate	4 ore

2. Evoluția studierii cultului sfinților în istoriografia contemporană: criteriile sanctității, culte universale și culte regionale.	Discutarea bibliografiei recomandate Prezentări PP studenți Exerciții în echipă	4 ore
3. Controlul sanctității în evul mediu târziu: procesele de canonizare.	Discutarea bibliografiei recomandate Prezentări PP studenți Exerciții în echipă	4 ore
4. Modele de sanctitate: martiri și confesori, noul ideal de martiriu în Europa Centrală, impactul monahismului carolingian asupra cultului martirilor și confesorilor.	Discutarea bibliografiei recomandate Prezentări PP studenți Exerciții în echipă	4 ore
5 Sfinții dinastici în Europa medievală: caracteristicile acestui model de sanctitate, exemple de sanctitate dinastică în Europa centrală, schimbarea acestui model în perioada evului mediu târziu.	Discutarea bibliografiei recomandate Prezentări PP studenți Exerciții în echipă	4 ore
6. Perspectivă comparativă: modelul sanctității dinastice în Centrul Europei și în Peninsula Scandinavă.	Discutarea bibliografiei recomandate Prezentări PP studenți Exerciții în echipă	4 ore
7. Ordinele Mendicante și apariția unui nou model de sanctitate: <i>vita apostolica</i> ca și criteriu și indiciu al sanctității, rolul jucat de franciscani și dominicani în dezvoltarea sanctității medievale.	Discutarea bibliografiei recomandate Prezentări PP studenți Exerciții în echipă	4 ore
8. Inovarea sanctității - modelul "sfinților vii."	Discutarea bibliografiei recomandate Prezentări PP studenți Exerciții în echipă	4 ore
9. Sanctitatea feminină: modelele și constrângerile acestui tip de sanctitate; exemple de sanctitate feminină din orașele italiene și din dinastiile central-europene	Discutarea bibliografiei recomandate Prezentări PP studenți Exerciții în echipă	4 ore
10. <i>Patrocinia</i> /Patronajul sfinților: definirea acestui fenomen; patroni colectivi (urbani), patroni individuali.	Discutarea bibliografiei recomandate Prezentări PP studenți Exerciții în echipă/analiză surse primare	4 ore
11. Legende și sfinți.	Discutarea bibliografiei recomandate	4 ore

	Prezentări PP studenți Exerciții în echipă/analiză surse primare	
12. Miracole și sfinți.	Discutarea bibliografiei recomandate Prezentări PP studenți Exerciții în echipă/analiză surse primare	4 ore
13. Imaginea sfinților.	Discutarea bibliografiei recomandate Prezentări PP studenți Exerciții în echipă/analiză surse primare	4 ore
14. Cultul marian în evul mediu târziu.	Discutarea bibliografiei recomandate Prezentări PP studenți Exerciții în echipă/analiză surse primare	4 ore

Bibliografie

Stanko Andrić, *The Miracles of St. John Capistran*, Budapest-New York: Central European University Press, 2000, pp. 225-367; Appendix 2 pp. 375-394.

Robert Bartlett, *Why Can the Dead Do Such Great Things? Saints and Worshippers from the Martyrs to the Reformation*, Princeton University Press, 2013, pp. 3-27.

Peter Brown, *Cultul sfinților. Apariția și rolul său în creștinismul latin*, CEU Press, 1995.

Vasile Drăguț, Legenda “eroului de frontieră” în pictura medievală din Transilvania, *Monumente istorice și de artă*, 2 (1974): 21-38.

Ronald C. Finucane, *Contested Canonizations: the Last Medieval Saints, 1482-1523*, Catholic University of America, 2011, pp. 1-33.

Helmut Flacheneker, Researching *Patrocinia* in German Speaking Lands, *Saints of Europe*, edited by Graham Jones, Donnington: Shaun Tyas, 2003, pp. 75-92.

Carmen Florea, *The Late Medieval Cult of the Saints: Universal Developments within Local Contexts*, London and New York: Routledge, 2022, pp. 1-38.

Ottó Gecser, *The Feast and the Pulpit. Preachers, Sermons and the Cult of St. Elizabeth of Hungary, 1235-ca. 1500*, Spoleto: Centro italiano di studi sull'alto medioevo, 2012, pp. 1-72

Gustav Gündisch, Die Patrozinien der sächsischen Pfarrkirchen Siebenbürgens, *Forschungen über Siebenbürgen und seine Nachbarn. Festschrift für Zsigmond Jakó und Attila T. Szabó*, edited by Benda Kálmán et al., vol. I, München: Trofenik, 1987, pp. 94-103.

Thomas Head, Introduction in Idem, *Medieval Hagiography. An Anthology*, London-New York: Routledge, 2000, pp. XIII-XXXIX

Gábor Klaniczay, “The Cult of the Saints in Recent Historiographies of Central Europe,” *Sanctorum* 10 (2013): 462-484.

Gábor Klaniczay, *Holy Rulers and Blessed Princesses. Dynastic Cults in Medieval Central Europe*, Cambridge: Cambridge University Press, 2002, pp. 114-195.

Jacques Le Goff, *Sfintul Francisc din Assisi*, Iasi, Polirom, 2000.

Susan J. Ridyard, *The Royal Saints of Anglo-Saxon England*, Cambridge, Cambridge University Press, 1988, pp. 92-5 și pp. 234-52.

André Vauchez, *Sainthood in the Later Middle Ages*, Cambridge, Cambridge University Press, 1997, pp. 22-28; 113-140; 387-422.

André Vauchez, Sfintul, în vol. *Omul medieval*, coordonat de Jacques Le Goff, Iasi: Polirom, 1999, pp. 285-317.

Jacobus de Voragine, *The Golden Legend. Readings on the Saints*. Translated by William Grange Ryan. With an introduction by Eamon Duffy, Princeton and Oxford: Princeton University Press, 2012.

The Oldest Legend. Acts of the Canonization Process and Miracles of Saint Margaret of Hungary/Legenda vetus. Acta processus canonizationis et miracula sanctae Margaretae de Hungaria, edited by Ildikó Csepregi, Gábor Klaniczay and Bence Péterfi, Budapest-New York: 2018, pp. 41-133; 759-817.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Temele seminarului special sunt gândite într-o manieră interdependentă, urmând o logică incrementală, astfel încât să faciliteze familiarizarea cu principalele dezbateri care au marcat cercetarea cultului sfinților în strânsă legătură cu analiza surselor primare specifice acestui domeniu de investigație.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs			
10.5 Seminar/laborator	Familiarizarea cu principalele dezbateri din literatura de specialitate	Prezentare PP articol/capitol din bibliografie	15%
	Capacitatea de analiză	Prezentare PP - sursă primară	15%
	Coerența exprimării și argumentației	Elaborarea unui eseu	30%
	Proprietatea termenilor și cunoașterea conceptelor	Colocviu	40%
10.6 Standard minim de performanță			
Obținerea notei 5 pentru fiecare dintre cele două prezentări PP, pentru eseu și pentru prestația din cadrul colocviului.			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

 Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă								
								

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".